

Nyt fra formanden

Af bestyrelsesformand Jørgen Skeel

Det meget høje prisniveau, der har præget kartoffelstivelsesmarkedet i 2011, har toppet. Priserne vil formentlig finde et nyt leje i forbindelse med, at størrelsen af årets europæiske produktion tegner sig. I foråret var prisniveauet bestemt af det lave udbud kartoffelstivelse, stor efterspørgsel og ingen konkurrence fra tapiokastivelse af betydning. Den forventede store produktion af kartoffelstivelse har ændret udviklingen. Tilmed rapporteres der om stor høst af tapiokarødder i Fjernøsten, og det kan indirekte påvirke prisniveauet i Europa yderligere. Overskud af tapiokastivelse i Fjernøsten konverteres til modificeret tapiokastivelse, der afsættes til papirindustrien i Europa og presser prisniveauet på native stivelser. Sådan fungerer globaliseringen, og den er en del af markedsvilkårene i vores branche. Efter de første 4 måneders salg er det fortsat vores forventning, at AKV opnår et meget tilfredsstillende resultat i 2011/12.

På et andet område er nye vilkår snart gældende for vores branche. Vi er inde i den sidste kampagne med kvote, mindstepris og koblet støtte, og i kampagnerne 2012 og 2013 er støtten afkoblet og tilgår de i dag aktive avlere. Efter 2013 er situationen uafklaret, men inden for de næste måneder vil EU kommissionen offentliggøre CAP 2020 forslaget over landbrugspolitikken, herunder retningslinjerne for landbrugsstøtten for perioden 2014-2020. Budgettet er fremlagt. Der er tale om et budget på samme niveau som i perioden 2007-2013 (387 mia. €). Af lækede papirer fremgår tillige, at visse specialproduktioner kan komme på

tale til fremtidig koblet støtte, men generelt vil en større del af støtten tilgå et "grønnere" landbrug, og der vil ske en gradvis større forfordeling mellem vest og øst. Kartoffelsektoren er en lille sektor i det store spil, men både i den overordnede EUDiskussion og i den efterfølgende fastlæggelse af støttens fordeling i Danmark vil vi bidrage til, at branchen står samlet og fortsat får betingelser, der giver udviklingsmuligheder. Dette vil ske i samarbejde med de øvrige danske fabrikker, Landbrug og Fødevarer, avlernes fælles europæiske organisation CESPU og den tilsvarende forstivelsesproducenterne AAF.



AKV set fra luften maj 2011

Mens dette skrives er vi midt i valgkampen, og i denne periode lover politikerne mere, end de kan holde, men umiddelbart inden kunne miljøministeren oplyse, at vandplanerne ville blive skrevet om. Det var en positiv nyhed, og den giver trods alt en vis optimisme for store dele af det nordjyske landbrug, herunder for kartoffelavlere, der med de nuværende vandplaner kunne stå overfor meget store udfordringer.

Generalforsamling

Af adm. direktør Niels Eriksen

I beretningen for året 2010/11 kunne AKV's formand, Jørgen Skeel oplyse, at der trods den beskedne produktion i sidste års kampagne havde været stor aktivitet på fabrikken i Langholt. 50.000 ton stivelse var udleveret med hovedparten som specialstivelser til papirindustrien, selv om kampagnen kun blev på 33.000 ton. Arealet i Nordjylland var reduceret i forhold til tidligere, og reelt blev produktionsmålet nået i Nordjylland. Dette var ikke tilfældet ude i Europa, hvor den samlede produktion blev væsentligt under tidli-

gere års produktion med store prisstigninger til følge.

Resultatet i AKV på 25,7 mio. kr. med 97 øre i efterbetaling blev betegnet som meget tilfredsstillende. Også for indeværende regnskabsår forventer AKV et tilfredsstillende resultat. Under det fremadrettede arbejde omtalte Jørgen Skeel afregningsprisen på kartoflerne. Forskellige modeller diskuteres, og i løbet af efteråret fastlægges afregningsprisen for 2012.



Generalforsamling (forts.)

Af adm. direktør Niels Eriksen

Ved regnskabs gennemgangen kunne direktør Niels Eriksen vise, at det gode resultat var opnået gennem et godt resultat i fællesskabet med Car-gill, hvor såvel food- som papirstivelser blev afsat til meget tilfredsstillende priser. Også prisen på AKV's protein har været høj, men afsætningen har til gengæld her været mere beskeden. Per Christensen, Hjallerup og Per Bach Laursen, Løg-stør var på valg til bestyrelsen, og begge blev genvalgt. Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med Jørgen Skeel som formand, Per Christensen som næstformand og Per Bach Laursen som 3. medlem af forretningsudvalget. Øvrige bestyrelsesmedlemmer er Palle Joest Andersen, Niels Pedersen Qvist, Jens Jungersen og Tom Karlshøj.

Efter generalforsamlingen orienterede agrochef Henrik Pedersen om aktuelle udfordringer i kartof-

felmarken og gjorde opmærksom på, at der i det nordjyske område kunne være begrænset optagekapacitet, og derfor opfordredes avlerne til at sikre sig den fornødne kapacitet i god tid.



Nyt fra fabrikken

Af adm. direktør Niels Eriksen

Op til kampagnestarten er der gennemført forbedringer på hele fabrikken. I det nye vaskeri, der blev taget i brug sidste år, er der foretaget ændringer i såvel vaskedelen som i vandrensningdelen. I vaskedelen har vi flere kartofler i selve vaskeren og dermed en længere vasketid. Det giver en bedre vask, og efter de første dage af den nye kampagne er det synligt, at kartoflerne er mere rene end sidste år. Der er monteret to nye rotorsier i vandrensningssystemet, og de vil medvirke til, at vi når ned på et vandforbrug på 4 m³/time mod 16 m³/time i det gamle vaskeri. Det er en besparelse af væsentlig betydning!

I selve stivelseproduktionen er der kun gennemført mindre tekniske ændringer. Til gengæld er de styringsmæssige ændringer mærkbare for operatørerne. Hele fabrikken er samlet, og uanset hvor operatøren befinder sig, kan hele fabrikken overskues. Det letter arbejdet, og tillige har ændringen reduceret strømforbruget. Dette er også tilfældet med den nye trykluftskompressor, der er-

statter to gamle. Køleluften fra kompressoren går ikke ud til fuglene men er ført til det nye vaskeri og frostsikrer anlægget i den kolde tid.

I betonsiloerne er støvproblemet ved fyldning nu væsentligt minimeret, og udtrækssystemet fra den gamle betonsilo er ændret fra et sneglesystem til et pneumatisk system. Derved spares ikke kun energi, men mængden af grits, en sigterest, der hidtil er solgt til foder, er nu stort set væk. Det betyder et mersalg af normal stivelse på ekstra ca. 50.000 kr.

Den nye sækkepakker, der blev omtalt i sidste nummer, er nu i drift. Produkterne opfylder dagens krav til fødevarer sikkerhed, og de vil kunne sikre os adgang til kunder i fødevarerindustrien, vi ikke tidligere har leveret til.

Alt i alt er der op til denne kampagne lavet mange små og store forbedringer, der samlet forbedrer vores konkurrenceevne.

Kalenderen

Af sekretær Jytte Koldkjær

Avtermøde
Generalforsamling

Tirsdag den 24. januar 2012
Onsdag den 20. juni 2012, kl. 13.30

Kulturhuset Hjallerup
Kulturhuset Hjallerup

Cargill - Årsrapport 2011

Af adm. direktør Niels Eriksen

Med titlen "Working to Feed the World" har Cargill netop offentliggjort sin årsrapport for 2011. Den beskriver detaljeret udfordringen med at sikre mad til en stigende global befolkning og viser, hvordan fødevarerforsyningen hidtil er blevet sikret gennem udvidelse af det dyrkede globale areal. Fremover vil dette få mindre betydning. Større udbytter vil derimod være nødvendige for at opfylde det stigende krav om både at sikre mad til alle og samtidig dække den stigende anvendelse af biomasse til biobrændstoffer. Men ved 1 milliard mennesker får ikke tilstrækkelig mad i dag. Fødevarerprisernes op- og nedture omtales også, og det beskrives, hvordan Ruslands reducerede kornproduktion på 1% medfører en prisstigning i markedet på 60-80%.

Men årsrapporten giver desuden information om, hvordan det er gået AKV's daglige samarbejds-partner.



Cargill er formentlig verdens største private selskab og arbejder hovedsagelig med fødevarerproduktion og -salg. De 130.000 medarbejdere over hele verden opererer indenfor 38 forretningsenheder, men flest i Nordamerika, dernæst følger Asien og Europa. AKV's produkter sælges af to af disse forretningsenheder.

Cargill nåede en omsætning på godt 600 mia. kr. i 2011 og havde et rekordoverskud på 20 mia. kr. Omsætningen steg 18% i forhold til året før, og investeringerne nåede 22 mia. kr. Investeringerne dækker ikke kun udbygning af eksisterende virksomheder globalt, men også et stort opkøb af virksomheder indenfor handel og produktion af sukker, stivelse, kaka og kød. I indeværende år har Cargill foretaget deres største enkeltinvestering på næsten 16 mia. kr. ved overtagelse af Provimi, en global foderproducent.

Nem afdækning af kuler

Af agrochef Henrik Pedersen

Kartoflerne læsses af i kulen, fiskenet trækkes over, og til sidst dækkes der med halm og plastik. Sådan er opskriften på en nem afdækning af kartoffelkulen.



Afdækning af kuler med fiskenet

Når man når frem leveringstidspunktet, skal plastikken af, og enten kan man trække al halmen af ved at trække i fiskenettet, eller halmen kan afskrabes med en rendegraver, inden fiskenettet trækkes af. På denne måde kan man skære væsentligt ned på tidsforbrug og besvær ved levering af kartofler. Og så er det vigtigt at tilføje, at halm i leverancer til AKV ikke kan accepteres.

Kartoffelavler Henrik Kristoffersen, Vadum har anvendt fiskenet et par år nu. Da han har arbejde ved siden af landbruget, er det væsentligt, at kartoffelavlens foregår på rationel vis, og her har fiskenettet lettet en af arbejdsbyrderne. Ved afdækningen bindes et kraftigt reb i et hjørnet af fiskenettet, som trækkes diagonalt hen over kulen med en gummiged. Fiskenettet skal have en bredde, så der er ca. ½ m udhæng til hver side.

Fiskenet kan købes ved AKV. Omkostningen svarer til ca. 0,50 kr. pr. hkg kartofler pr. år ved 4 års holdbarhed af net, men da der er valgt et meget kraftigt net, forventes der længere holdbarhed.

Sortben – En trussel mod kartoffelavl?

Af agrochef Henrik Pedersen

Engang sagde vi, at

+ 25

- * Sortben i læggekartoflerne kunne luges væk
- * Sortben ofte kom i vandlidende områder af markerne
- * Sortben i læggekartoffelarealet ikke nødvendigvis gav sortben i næste års avl
- * Sortben næsten var udryddet i Danmark i forbindelse med meristemprogrammet

Men verden er ikke, som den plejer at være. Vi har i år fundet hele 50% sortben hos en spisekartoffelavl, der sidste år avlede læggekartofler på et parti med kun 2% sortben. Vi har set en læggekartoffelavl, hvor der ved inspektion sidste år af 10 ha over 3 gange blev fundet 10 planter med sortben, og i år er der omkring 20% sortben, og sådan kan vi blive ved. Det er vores vurdering, at omfanget af og tabet ved sortbenssyge i år nærmer sig niveauet af udbyttetab efter skimmel. Nedsat udbytte i angrebne planter og forekomst af rådne kartofler, der kan genere ved lagring, kassation af arealer bestemt til læggekartoffelavl osv.

Hvorfor er det gået så galt?

Det er der to gode grunde til. Den ene er, at der er kommet nye typer sortben (kaldet dickeya), og disse adskiller sig fra de gamle kendte ved, at planten bliver syg ved en lavere forekomst af bakterier, og at bakterien spredes mere aggressivt. Dette ses i det meste af Europa, og den væsentligste årsag til spredningen i Danmark er import af læggekartofler.

Den anden årsag til øgningen er, at vi har været næsten fri for bakteriesygdomme i 20 år, og vi har måske derfor glemt, hvordan man holder disse nede. Og netop her er nøglen til løsning af problemet: Vi skal igen lægge arealet med læggekartofler med en rengjort og desinficeret lægger og gerne før lægning af andre kartofler - vi skal høste læggekartoflerne før melkartoflerne, og vi skal gøre sortereren ren hvert år. Og dette gælder ikke kun for læggekartoffelavlere, men også for melavlere, der laver deres egne læggekartofler.

For sygdommen spredes kun ved, at en sund kartoffel kommer i direkte kontakt med en syg kartoffel, eller i kontakt med råd, spiresaft mv. fra en syg.



Der findes formodentlig ikke en egentlig kur, men måden at reducere problemet på er god "kartoffelhygiejne" i både melavl og læggekartoffelavl, og ved en strammere kontrol i læggekartoffelavl. - Det var faktisk denne metode der blev brugt til at udrydde ringbakteriose og reducere sortbenssyge for mange år siden.

AKV Langholt igangsatte sidste år et projekt for at minimere forekomsten af sortben i læggekartofler, og indsatsen vil blive intensiveret i 2012.